

La participació social dels infants i adolescents en el marc de la nova Llei d'Infància

Catalunya dona un important pas endavant en el reconeixement dels drets de ciutadania dels infants i adolescents amb l'aprovació de la Llei dels Drets i les Oportunitats dels infants i adolescents, una norma que contempla la creació d'espais territorials i també del Consell Nacional per garantir l'exercici d'aquests drets

TEXT: Redacció Protagonistes, ja! - FOTO: Sheeraz Hussain

La Llei dels Drets i les Oportunitats de la infància i l'adolescència de Catalunya, que ha estat impulsada pel Govern de la Generalitat de Catalunya, suposa un important punt d'inflexió en la consideració de la plena ciutadania dels infants i adolescents, ja que parteix de la consideració de l'infant o adolescent com a subjecte de drets i oportunitats ocupant el centre de les polítiques des d'una perspectiva global i integral.

La nova llei posa èmfasi en potenciar la participació ciutadana dels nens, nenes i adolescents i promou la creació d'espais de participació, tant en l'àmbit local com a nivell nacional, amb la creació del Consell Nacional de la Infància i l'Adolescència a Catalunya (CNIAC). La llei no només actualitza la legislació a les noves necessitats i realitats de la infància i l'adolescència, sinó que incorpora importants novetats en relació al reconeixement dels drets de la infància i l'adolescència.

Al Preàmbul, el text de la Llei reconeix que «existeix un dèficit en l'aplicació dels drets de participació» i que «tota acció de govern ha de promoure la participació d'infants i adolescents en tots els àmbits, per la qual cosa cal que el principi de transversalització del superior interès de les persones infants i adoles-

La Llei dels Drets i les Oportunitats de la infància i l'adolescència incorpora importants novetats pel que fa al reconeixement dels drets de ciutadania d'aquest sector

cents impregni totes les polítiques i les mesures generals i es tingui en compte en el moment de la seva planificació».

La Llei assenyala que «el concepte de participació de les persones infants i adolescents en tot allò que els afecti és el que configurarà el seu estatus de ciutadà. És inimaginable el disseny de polí-

tiques públiques en qualsevol àmbit realitzat a esquena dels ciutadans afectats. La Llei ofereix la promoció d'òrgans de participació per tal que les persones infants i adolescents puguin participar activament en la vida pública».

El nou text legal compta amb alguns articles que es refereixen especí-

ficament als drets de ciutadania que tenen els infants i els adolescents.

Article 1. Objecte de la Llei

1. Aquesta Llei té per objecte la promoció del benestar personal i social de les persones infants i adolescents i la seva prevenció, atenció, protecció i participació a fi de garantir l'exercici dels seus drets, l'assumpció de les seves responsabilitats i l'assoliment del seu desenvolupament integral.

Article 3. Responsabilitat ciutadana i pública

2. Les administracions públiques han de desenvolupar les seves activitats de manera que les persones infants i adolescents siguin considerades i reconegudes com a ciutadanes de ple dret, sense perjudici de les limitacions que deriven de la minoria d'edat legal.

4. Els poders públics han de garantir el respecte dels drets de la infància i de l'adolescència i han d'adequar llurs actuacions a aquesta Llei i a la normativa internacional sobre aquesta matèria.

Article 5. L'interès superior de la persona infant o adolescent

2. Les normes i les polítiques públiques han d'ésser avaluades des de la perspectiva de les persones infants i adolescents, per garantir que inclouen els objectius i les accions pertinents adreçats a satisfer l'interès superior de les persones infants o adolescents. En aquesta avaluació han de participar activament les persones infants i adolescents.

4. Per a la determinació d'aquest interès hom ha d'atendre les necessitats i els drets de la persona infant i adolescent, tenint en compte la seva opinió,

els seus anhels i les aspiracions, i també llur individualitat dins el marc familiar i social.

Article 7. Dret a ésser escoltada

1. Les persones infants i adolescents, d'acord amb les seves capacitats evolutives i amb les competències assolides, i en tot cas a partir dels dotze anys, han d'ésser escoltades tant en l'àmbit familiar com en els procediments administratius o judicials en què es trobin directament implicats i que aboquin a una decisió que afecti la seva esfera personal, familiar o social.

2. Les persones infants i adolescents poden manifestar la seva opinió per elles mateixes o a través de la persona que designin.

3. En l'exercici d'aquest dret s'han de respectar les condicions de discreció, intimitat, seguretat, recepció de suport, llibertat i adequació de la situació.

Article 11. Ciutadania activa

1. Els poders públics han de promoure l'efectivitat del dret de les persones infants i adolescents a participar activament en la construcció d'una societat més justa, solidària i democràtica.

2. Els poders públics han de fomentar la solidaritat i la sensibilitat social per tal que s'incrementi la participació social dels infants i adolescents i es generin espais socials nous que dinamitzin la participació responsable d'aquest sector de la població adreçats a afavorir la convivència i la integració social en l'àmbit veïnal i local.

Article 17. Exercici que fan les persones infants i adolescents dels seus propis drets

1. Les persones infants i adolescents

poden exercir i defensar per elles mateixes els seus drets, excepte quan la llei limiti aquest exercici; en tot cas, poden fer-ho mitjançant els seus representants legals sempre que no tinguin interessos contraposats als seus.

2. Les limitacions a la capacitat d'obrar de les persones infants i adolescents s'han d'interpretar sempre de forma restrictiva.

3. Les persones infants i adolescents, amb l'objecte de demanar informació, assessorament, orientació o assistència, poden adreçar-se personalment a les administracions públiques encarregades de la seva atenció i protecció, fins i tot sense el coneixement de llurs progenitors, tutors o guardadors, en particular si la comunicació amb aquelles persones pogués frustrar la finalitat pretesa. Amb aquest mateix objectiu poden adreçar-se també al Ministeri Fiscal, a l'adjunt al Síndic de Greuges per a la Defensa dels Drets dels Infants o als síndics de greuges o defensors locals de la ciutadania.

4. Les administracions locals, en funció de llur proximitat a la ciutadania i d'acord amb la legislació vigent, són el primer nivell d'informació i assessorament de les persones infants i adolescents que ho sol·licitin.

Article 27. Consells de participació territorial i nacional de les persones infants i adolescents

1. Les administracions locals han de crear consells de participació territorial per tal de donar l'oportunitat a les persones infants i adolescents d'afavorir la convivència i la integració cultural en l'àmbit veïnal i local.

2. Es crea el Consell de participació

nacional de les persones infants i adolescents que dependrà del departament competent en matèria d'infància i adolescència.

3. Reglamentàriament es regularan la composició i les funcions d'aquests òrgans de participació.

Article 34. Dret de participació

1. Les persones infants i adolescents tenen el dret de participar plenament en els seus nuclis de convivència més immediats i en la vida social, cultural, artística i recreativa del seu entorn. Els poders públics han d'oferir les oportunitats necessàries a les persones infants i adolescents per tal d'incorporar-se progressivament a la ciutadania activa, d'acord amb el seu grau de desenvolupament personal.

2. Les administracions públiques han d'establir procediments destinats a recollir les seves opinions en relació amb les polítiques, les normes, els projectes, els programes o les decisions que els afectin.

Article 35. Llibertat d'associació i reunió

1. Les persones infants i adolescents tenen dret a constituir associacions infantils i juvenils i a ésser-ne membres; i també tenen dret a ser-ho d'organitzacions juvenils de partits polítics i sindicals, d'acord amb la legislació vigent i els estatuts, i a participar-hi activament d'acord amb les seves condicions de maduresa.

2. Cap persona infant o adolescent pot ésser obligada a ingressar en una associació o a romandre-hi contra la seva voluntat.

3. Les persones infants i adolescents tenen dret, així mateix, a prendre

part en reunions públiques i manifestacions pacífiques.

Article 53. La persona infant i adolescent com a ciutadà

1. Tota persona infant o adolescent té dret a ser considerada una ciutadana, sense altres limitacions que les explícitament establertes en la legislació vigent per a les persones menors d'edat, i a ser protagonistes de la defensa dels seus drets.

2. Les administracions públiques han de facilitar que les persones infants i adolescents siguin escoltades com a col·lectiu en totes les decisions ciutadanes que els afectin.

Article 55. Drets i deures en l'espai urbà

3. El planejament urbanístic municipal ha de preveure i configurar els espais públics, tenint en compte la perspectiva i les necessitats de la infància i l'adolescència.

5. Les administracions públiques han de fomentar: a) La presa en consideració de les necessitats específiques de les persones infants i adolescents en la concepció dels espais urbans, a través dels consells de participació territorial de les persones infants i adolescents.

Article 56. Zones i equipaments recreatius

2. La disposició d'aquests espais ha de tenir en compte la diversitat de necessitats d'entreteniment i de joc en atenció als grups d'edat de les persones infants i adolescents. En el disseny i la configuració d'aquests espais, l'ajuntament ha d'escoltar l'opinió i fer possible la participació activa dels infants i adolescents a través dels consells d'infància.

EL CNIAC COM A ASSOCIACIÓ

El CNIAC es concep com un òrgan participatiu i consultiu adscrit a la Secretaria d'Infància i Adolescència de la Generalitat de Catalunya que ha de tendir a llarg termini a constituir-se com a entitat de base associativa amb personalitat jurídica pròpia i sense ànim de lucre. Aquesta definició es fonamenta en les previsions contingudes al Codi Civil de Catalunya: Títol II del Llibre III.

Segons el Codi Civil de Catalunya, les associacions són entitats sense ànim de lucre, constituïdes per tres o més persones per a complir una finalitat d'interès general o particular, per mitjà de la posada en comú de recursos personals o patrimonials amb caràcter temporal o indefinit.

Poden constituir associacions les persones físiques i les persones jurídiques, privades i públiques. Les persones físiques que constitueixen una associació han de tenir capacitat d'obrar o tenir almenys catorze anys i actuar amb l'assistència dels representats legals si no estan emancipades. En les associacions infantils, juvenils i d'alumnes i les altres integrades per menors d'edat és suficient la capacitat natural. Tanmateix, per a fer-hi aportacions o assumir obligacions patrimonials, cal la capacitat necessària per a aquests actes. En tot cas, cal que formi part de l'associació una persona major d'edat, com a mínim, a l'efecte de formalitzar els actes que ho requereixin.